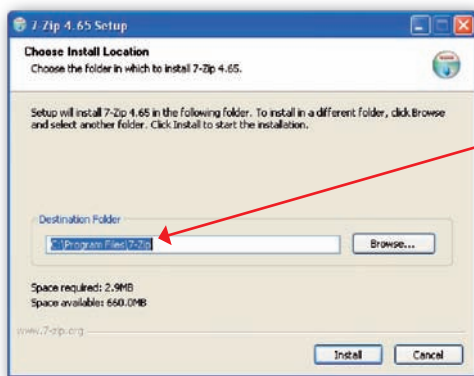

Pracujeme s archivy

Ať již potřebujete zálohovat či přenést větší množství dat, nebo jste stáhli soubor s podivnou příponou, užijete takzvaný archivační (komprimační) program. Jedním z nejlepších je bezplatný, a navíc česky komunikující 7-Zip.

INSTALACE PROGRAMU

Instalace programu je velmi jednoduchá, neboť neobsahuje žádné zbytečnosti. Hned v prvním okně jste vyzváni k výběru adresáře, do něhož se má program nainstalovat (klidně ponechte přednastavenou složku; obr. 1). Kliknutím na tlačítko **Install** se zahájí instalace – po jejím dokončení se zobrazí okno s tlačítkem **Finnish**, kterým průvodce instalací zavřete. Hotovo!

OBR. 1 Instalace.

Cílový adresář.

INFO

ARCHIVACE (KOMPRIMACE)

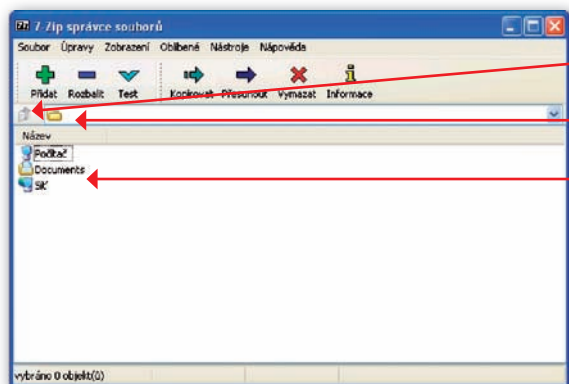
• Komprimace (někdy také **archivace**, **balení**, **stlačování**, **pakování**, **zipování**) slouží k zmenšení objemu dat. Toho se (zjednodušeně řečeno) dosahuje dvěma různými způsoby: buď nahrazováním stejných částí dat odkazy (tzv. **bezztrátová komprimace**), nebo vynecháním nepotřebných dat, například neslyšitelných zvuků u hudby (tzv. **ztrátová komprimace**). Zajímavou (vedlejší) schopností komprimace je také to, že vytvořený archiv může obsahovat neomezeně mnoho souborů. A s jedním velkým souborem se pracuje vždy výrazně rychleji než s mnoha malými. Program popisovaný v tomto článku slouží ke komprimaci bezztrátové – umí z libovolných dat vytvořit **komprimovaný soubor (archiv)** a zároveň z existujícího archivu dostat zpět původní data (mluvíme o takzvané **dekomprimaci**, resp. o **rozbalování**).

Více se dozvíte v článku „Archivy a archivátory“ na stranách 40–41 tohoto čísla PPK.

SPUŠTĚNÍ A NASTAVENÍ PROGRAMU

Zástupce nainstalovaného programu naleznete pouze v menu **Start / Programy / 7-Zip (7-Zip File Manager)**. Okno programu (obr. 2) připomíná známé okno **Tento počítač** (resp. **Počítač** ve Windows Vista a Windows 7). V jeho hlavní části vidíte obsah vybrané složky, nad ním pak její adresářovou cestu. Na rozdíl od okna (Tento) Počítač však v 7-Zipu můžete s podporovanými archivy pracovat jako s běžnými složkami. Nalevo od adresářové cesty naleznete malou ikonu se šipkou směřující vzhůru. Kliknutím na ni se lze dostat o jednu úroveň výše (tj. do adresáře, v němž se nachází aktuálně vybraná složka). V horní části okna pak naleznete hlavní menu a nástrojovou lištu.

Je více než důležité program správně nastavit. Klikněte na menu **Nástroje** a zvolte položku **Možnosti**. Zobrazí se dialogové okno, v jehož první záložce (**Systém**) se skrývá nejdůležitější nastavení programu. Zde můžete nastavit asociaci souborů s programem 7-Zip (tj. nastavit, aby se podporované typy archivů otevíraly automaticky v programu 7-Zip, když na ně ve Windows dvojité kliknete). Nejjednodušší je kliknout na tlačítko **Vybrat vše**, čímž dojde k asociaci všech typů souborů (archivů), které program 7-Zip zvládá (obr. 3). Ostatním záložkám nemusíte věnovat pozornost, není na nich nic důležitého.

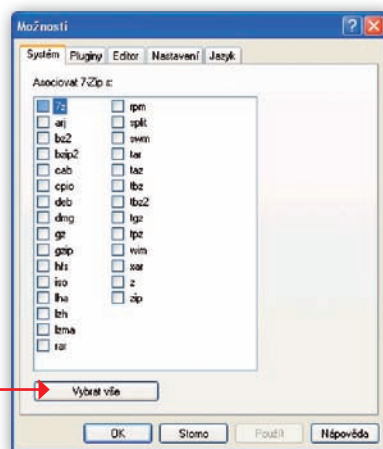
O úroveň výše.

Cesta.

Obsah složky /archivu.

OBR. 2 Hlavní okno programu.

OBR. 3 Nastavení.

Asociace všech typů souborů.

7-ZIP

výrobce: Igor Pavlov
cena: zdarma
jazyk: čeština
rubrika na CD:
 Obsah CD / Základní programové vybavení počítače
více info: <http://www.7-zip.org>

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- jak program nainstalovat
- jak program nastavit
- jak vytvořit archiv
- jak archiv ochránit heslem
- jak získat soubory z archivu
- jak archiv zkontrolovat

stupeň obtížnosti: snadné

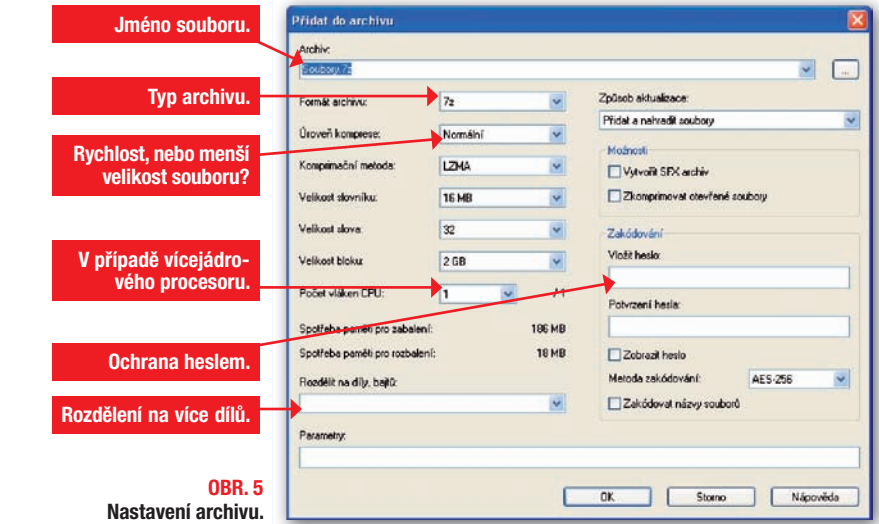

VYTVORENÍ ARCHIVU

Potřebujete-li přenést větší množství souborů najednou nebo vytvořit zálohu svých dokumentů, je výhodné soubory tzv. zabalit do archivu. Jednak s nimi pak (snáze) manipulujete jako s jedním souborem, jednak lze ušetřit i významný prostor na disku. (To ovšem neplatí o hudbě, videu a fotografiích – ty jsou již zkomprimovány vlastní metodou.)

Vyberte v průzkumníku ty soubory či složky, které chcete komprimovat. Výběr provedete tak, že podržíte stisknutou klávesu **Ctrl** a budete na jednotlivé soubory/složky klikat levým tlačítkem myši. Až bude výběr hotov, klikněte na jeden z vybraných souborů (na jednu ze složek) pravým tlačítkem myši a rozbalte nabídku **7-Zip** (obr. 4).

Chcete-li vytvořit široce podporovaný archiv typu ZIP, můžete ihned zvolit příkaz **Zkomprimovat do „???.zip“**. Stejně tak se nabízí příkaz **Zkomprimovat do „???.7z“** i pro vlastní formát 7-Zip (ten to formát sice výborně zmenšuje objem

OBR. 5
Nastavení archivu.

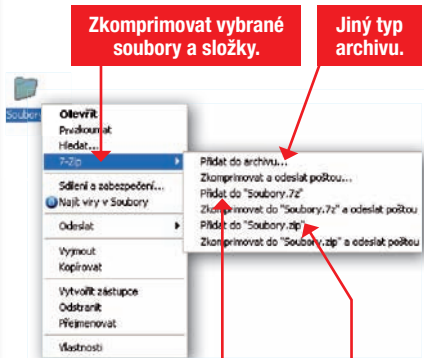
dat, ale bohužel není tak rozšířený a to je například při posílání souborů někomu jinému problém). Obecně lze tedy doporučit první volbu (**Zkomprimovat do „???.zip“**), vytváříte-li však archiv jen pro svou vlastní potřebu, použijte volbu druhou (**Zkomprimovat do „???.7z“**). Pokud byste chtěli použít jiný formát archivu nebo komprimaci podrobněji nastavit, zvolte možnost **Přidat do archivu**. V otevřeném okně (obr. 5) můžete kromě **formátu archivu** určit třeba také **úroveň komprese**. Ta je přímo úměrná k času potřebnému ke kompresi a později i dekompresi, nicméně pro moderní počítače nepředstavují těžký úkol ani nejvyšší možné stupně. Vlastníte-li počítač s vícejádrovým procesorem, pak u položky **Počet vláken CPU** zvolte vyšší číslo (až do počtu jader). Tím se práce rozdělí mezi jednotlivá jádra a komprese proběhne výrazně rychleji.

Zajímavá je také možnost **Rozdělit na díly, bajtů**. Tato možnost je vhodná

v případě, že přenášíte data na médiích s menší kapacitou (např. CD) nebo do internetových úložišť, kde je omezena velikost souboru. Kupříkladu pro rozdělení výsledného souboru tak, aby se každý vešel na 700MB CD, zadejte **700m** (g je značka pro gigabajt, m pro megabajt, k pro kilobajt).

Zajímavá je i možnost ochrany archivu heslem v části **Zakódování**. Pokud chcete soubor znepřístupnit, zadejte heslo do kolonek **Vložit heslo** a **Potvrzení hesla**. Zde více než kdy jindy platí, že čím delší a složitější heslo zadáte, tím déle bude útočníkovi trvat, než heslo uhodne. (V případě hesel o deseti a více znacích, kde jsou zahrnuta jak písmena, tak číslice, je jeho prolomení prakticky nemožné.)

Jakmile jste s nastavením spokojeni, zkontrolujte ještě jméno a umístění souboru (kolonka **Archiv**) a poté klikněte na tlačítko **OK**. Tím dojde k vytvoření archivu.

OBR. 4
Místní nabídka.

Ideální pro archivaci dat.

Vhodné pro odeslání e-mailem.

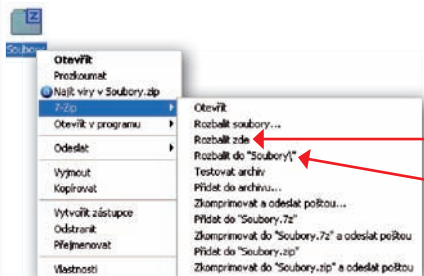
ZÍSKÁNÍ SOUBORŮ Z ARCHIVU

Co dělat v případě, kdy naopak máte archiv a potřebujete se dostat k jeho obsahu? Máte dvě možnosti: Složitějším způsobem je spustit program 7-Zip, najít archiv na disku (viz výše) a otevřít jej stejně jako běžnou složku. Jednodušší je kliknout na archiv pravým tlačítkem myši a rozbalit menu **7-Zip**. Příkaz **Otevřít** vás opět

odvede do okna programu 7-Zip, toho si tedy nevsímejte. Zvolte tedy – podle situace – buď příkaz **Rozbalit zde**, nebo příkaz **Rozbalit do „???“**, kde místo tří otazníků figuruje jméno archivu (obr. 6). V prvním případě jsou soubory „vybaleny“ do stejné složky, v níž je sám archiv. V druhém případě je vytvořena podsložka pojmenovaná stejně jako archiv

a obsažené soubory jsou „vybaleny“ do ní. Ať tak či tak, v případě archivu chráněného heslem budete vyzváni k vložení hesla (obr. 7).

Martin Taneček, martin@tanecek.eu

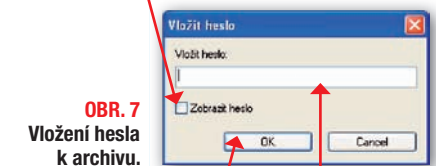

Do stejné složky s archivem.

Do podsložky.

OBR. 6
„Rozbalení“ archivu.

Pokud je zadávané heslo opakovaně odmítnuto, tuto možnost označte a zkontrolujte, zda heslo nezapíšete omylem špatně (např. při aktivované anglické klávesnici).

OBR. 7
Vložení hesla k archiv.

Po kliknutí na tlačítko OK se archiv otevře (bylo-li heslo zadáno správně).

Zadejte heslo pro přístup k datům uvnitř archivu.